Obsluha strojů a zařízení v dole (kód: 21-087-H)

Autorizující orgán: Ministerstvo průmyslu a obchodu
Skupina oborů: Hornictví a hornická geologie, hutnictví a slévárenství (kód: 21)
Týká se povolání: Obsluha strojů a zařízení v dole
Kvalifikační úroveň NSK - EQF: 3

Odborná způsobilost

Název	Úroveň
Orientace ve strojírenských normách a v technické dokumentaci strojů, přístrojů a zařízení	3
Obsluha dopravních a strojních zařízení v dole	3
Ošetřování a údržba strojů a zařízení v dole	3
Dodržování zásad bezpečnosti a ochrany zdraví při práci	3
Vedení provozních záznamů	3

Platnost standardu

Standard je platný od: 30.01.2024

Kritéria a způsoby hodnocení

Orientace ve strojírenských normách a v technické dokumentaci strojů, přístrojů a zařízení

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Získat z technologického předpisu nebo ze servisní dokumentace strojů a zařízení údaje potřebné pro obsluhu a běžnou údržbu (pásového dopravníku, hřeblového dopravníku, výsypné stanice, násypné stanice, vrátku, výklopníku, zásobníku)	Praktické předvedení a ústní ověření
b) Popsat na výkresové dokumentaci pásový nebo hřeblový dopravník a vysvětlit jeho funkci	Praktické předvedení a ústní ověření
c) Popsat na výkresové dokumentaci výklopník a zásobník a vysvětlit jejich funkci	Praktické předvedení a ústní ověření
d) Popsat na výkresové dokumentaci výsypnou a násypnou stanici a vysvětlit jejich funkci	Praktické předvedení a ústní ověření
e) Popsat na výkresové dokumentaci vrátek a vysvětlit jeho funkci	Praktické předvedení a ústní ověření
f) Popsat na výkresové dokumentaci pásový a hřeblový dopravník a vysvětlit jejich funkci	Praktické předvedení a ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Obsluha dopravních a strojních zařízení v dole

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Určit podle technologické dokumentace a servisní dokumentace pořadí činností (kontrola, spuštění, provoz, zastavení, vypnutí) při obsluze pásového dopravníku, hřeblového dopravníku, výsypné stanice, násypné stanice, vrátku, výklopníku, zásobníku	Praktické předvedení a ústní ověření
b) Obsluhovat stroje a zařízení (výklopníku, zásobníku, výsypné stanice, násypové stanice, vrátku, pásového dopravníku, hřeblového dopravníku)	Praktické předvedení
c) Vysvětlit § 226 (povinnosti obsluhy), § 228 (provoz zařízení) vyhlášky ČBÚ č. 22/1989 Sb.	Ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Ošetřování a údržba strojů a zařízení v dole

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Popsat postup provádění běžné údržby pásového dopravníku, hřeblového dopravníku, výsypné stanice, násypné stanice, výklopníku, zásobníku, vrátku	Ústní ověření
b) Provést na základě vylosovaného zařízení výměnu dílu strojů a zařízení (pásového dopravníku, hřeblového dopravníku, výsypné stanice, násypné stanice, výklopníku, zásobníku, vrátku)	Praktické předvedení a ústní ověření

Je třeba splnit obě kritéria.

Dodržování zásad bezpečnosti a ochrany zdraví při práci

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Předvést použití osobních ochranných pracovních prostředků pracovníka při obsluze strojů a zařízení (pásového dopravníku, hřeblového dopravníku, výsypné stanice, násypné stanice, výklopníku, zásobníku, vrátku)	Praktické předvedení
b) Vyjmenovat zakázané činnosti při chodu strojů a zařízení u výklopníku, zásobníku, výsypné stanice, násypové stanice, vrátku, pásového, hřeblového dopravníku	Ústní ověření

Je třeba splnit obě kritéria.

Vedení provozních záznamů

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Zaznamenat předepsaným způsobem údaje o provozu strojů a zařízení (pásového dopravníku, hřeblového dopravníku, výsypné stanice, násypné stanice, výklopníku, zásobníku, vrátku)	Praktické předvedení
b) Zaznamenat předepsaným způsobem údaje o provedených úkonech běžné údržby (strojů a zařízení) (pásového dopravníku, hřeblového dopravníku, výsypné stanice, násypné stanice, výklopníku, zásobníku, vrátku)	Praktické předvedení

Je třeba splnit obě kritéria.

Organizační a metodické pokyny

Pokyny k realizaci zkoušky

1. Vstupní předpoklady pro účast na zkoušce

Uchazečem o zkoušku může být každá fyzická osoba starší 18 let, která získala alespoň základy vzdělání, nebo účastník rekvalifikace podle zákona č. 435/2004 Sb., zákon o zaměstnanosti.

Zdravotní způsobilost pro vykonání zkoušky je vyžadována a prokazuje se lékařským potvrzením (odkaz na povolání v NSP – https://nsp.cz/jednotka-prace/obsluha-stroju-v-povrchov)

Autorizovaná osoba zároveň s odesláním pozvánky ke zkoušce písemnou formou sdělí, kde a jakým způsobem se uchazeč může informovat o svých povinnostech a průběhu zkoušky a které doklady/dokumenty musí uchazeč předložit bezprostředně před započetím zkoušky.

2. Průběh zkoušky

Před zahájením zkoušky uchazeč předloží zkoušejícímu průkaz totožnosti a případně další dokumenty opravňující k připuštění ke zkoušce uvedené v části 1. Vstupní předpoklady pro účast na zkoušce.

Bezprostředně před zahájením zkoušky autorizovaná osoba seznámí uchazeče s pracovištěm, s organizací zkoušky, s jeho právy a povinnostmi v rámci zkoušky dle zákona č. 179/2006 Sb. a s požadavky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci (BOZP) a požární ochrany (PO), o čemž bude autorizovanou osobou vyhotoven a uchazečem podepsán písemný záznam.

Zkoušející uzná, a tedy nemusí ověřovat, ty odborné způsobilosti, které byly již dříve u uchazeče ověřeny v rámci zkoušky z jiné profesní kvalifikace (nutno doložit osvědčením o získání profesní kvalifikace), a které jsou shodné svým rozsahem i obsahem. Rozsah a obsah odborné způsobilosti určují její jednotlivá kritéria a pokyny k realizaci zkoušky popsané v hodnoticím standardu. Zkoušející tyto odborné způsobilosti neuzná jako již ověřené, pokud by tím nebylo zajištěno řádné ověření ostatních požadavků stanovených tímto hodnotícím standardem (například při nutnosti dodržení technologických postupů a časové souslednosti různých činností).

Zkouška se koná v českém jazyce.

Zkouška je veřejná. Praktická část zkoušky a praktická zkouška není veřejná v případech, kdy to je nutné z hygienických důvodů nebo z důvodu ochrany zdraví a bezpečnosti práce.

Zkouška probíhá na reálném důlním pracovišti vybaveném důlními stroji.

Při způsobu ověření "praktické předvedení s ústním ověřením“ uchazeč v průběhu praktického předvádění nebo po jeho ukončení doplňuje činnosti ústním výkladem a zodpoví případné doplňující otázky zkoušejících.

Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby, je oprávněna předčasně ukončit zkoušku, pokud vyhodnotí, že v důsledku činnosti uchazeče bezprostředně došlo k ohrožení nebo bezprostředně hrozí nebezpečí ohrožení zdraví, života a majetku či životního prostředí. Zdůvodnění předčasného ukončení zkoušky uvede autorizovaná osoba do Záznamu o průběhu a výsledku zkoušky. Uchazeč může ukončit zkoušku kdykoliv v jejím průběhu, a to na vlastní žádost.

Výsledné hodnocení

Zkoušející hodnotí uchazeče zvlášť pro každou odbornou způsobilost a výsledek zapisuje do Záznamu o průběhu a výsledku zkoušky.

Výsledné hodnocení pro danou odbornou způsobilost musí znít:
- „splnil“, nebo
- „nesplnil“ v závislosti na stanovení závaznosti, resp. nezávaznosti jednotlivých kritérií u každé odborné způsobilosti.

Výsledné hodnocení zkoušky zní buď:
- „vyhověl“, pokud uchazeč splnil všechny odborné způsobilosti, nebo
- „nevyhověl“, pokud uchazeč některou odbornou způsobilost nesplnil. Při hodnocení „nevyhověl“ uvádí autorizovaná osoba vždy zdůvodnění, které uchazeč svým podpisem bere na vědomí.

Počet zkoušejících

Zkouška probíhá před jedním zkoušejícím, který musí být přítomen u zkoušky po celou dobu trvání zkoušky.

Zkoušející je povinen provádět ověřování odborných způsobilostí při zkoušce přesně podle všech ustanovení tohoto hodnoticího standardu.

Požadavky na odbornou způsobilost autorizované osoby, resp. autorizovaného zástupce autorizované osoby

Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby musí splňovat alespoň jednu z následujících variant požadavků:

a) Střední vzdělání s maturitní zkouškou v oboru hornictví nebo strojírenství a nejméně 5 let odborné praxe v obsluze strojů a zařízení v hornictví nebo ve funkci učitele praktického vyučování nebo odborného výcviku v oboru hornictví nebo strojírenství.
b) Vysokoškolské vzdělání v oboru hornictví nebo strojírenství a nejméně 5 let odborné praxe v obsluze strojů a zařízení v hornictví nebo ve funkci učitele odborných předmětů v oboru hornictví nebo strojírenství.

Další požadavky:
- Autorizovaná osoba musí být držitelem oprávnění k hornické činnosti nebo činnosti prováděné hornickým způsobem podle věty první § 5 odst. 2 zákona č. 61/1988 Sb., o hornické činnosti, výbušninách a o státní báňské správě, ve znění pozdějších předpisů.

Žadatel o udělení autorizace prokazuje splnění požadavků na odbornou způsobilost a praxi v povolání autorizujícímu orgánu, a to předložením dokladu nebo dokladů o získání odborné způsobilosti a praxe v povolání v souladu s hodnoticím standardem této profesní kvalifikace, nebo takovým postupem, který je v souladu s požadavky uvedenými v hodnoticím standardu této profesní kvalifikace autorizujícím orgánem stanoven.

Žádost o udělení autorizace naleznete na internetových stránkách autorizujícího orgánu: Ministerstvo průmyslu a obchodu, www.mpo.cz.

Nezbytné materiální a technické předpoklady pro provedení zkoušky

- Důlní pracoviště vybavené důlními stroji (výklopník, zásobník, výsypná a násypová stanice, vrátek, pásový dopravník, hřeblový dopravník)
- Školicí pracoviště vybavená interaktivními tabulemi
- PC
- Technické normy (předpisy) řešící problematiku obsluhy a údržby uvedených strojů a zařízení
- Technická, provozní, servisní a výkresová dokumentace strojů a zařízení (výklopník, zásobník, výsypná a násypová stanice, vrátek, pásový dopravník, hřeblový dopravník)
- Pracovní oděv a osobní ochranné pracovní prostředky pro práci v dole

K žádosti o udělení autorizace žadatel přiloží seznam materiálně-technického vybavení dokládající soulad s požadavky uvedenými v hodnoticím standardu pro účely zkoušky. Zajištění vhodných prostor pro provádění zkoušky prokazuje žadatel odpovídajícím dokladem (např. výpis z katastru nemovitostí, nájemní smlouva, dohoda).

Doba přípravy na zkoušku

Uchazeč má nárok na celkovou dobu přípravy na zkoušku v trvání 30 minut. Do doby přípravy na zkoušku se nezapočítává doba na seznámení uchazeče s pracovištěm, s organizací zkoušky, s požadavky BOZP a PO a s právy a povinnostmi uchazeče v rámci zkoušky dle zákona č. 179/2006 Sb.

Doba pro vykonání zkoušky

Celková doba trvání vlastní zkoušky jednoho uchazeče (bez času na přestávky a na přípravu) je 6 až 8 hodin (hodinou se rozumí 60 minut). Zkouška může být rozložena do více dnů.

Autoři standardu

Autoři hodnoticího standardu

Hodnoticí standard profesní kvalifikace připravila SR pro těžbu a úpravu nerostných surovin, ustavená a licencovaná pro tuto činnost HK ČR a SP ČR.

Na tvorbě se dále podílely subjekty zastoupené v pracovní skupině:
ČBÚ Praha
OKD, a. s.
TU Brno